

Tiedoksi merkittävät asiat

MH § 145

1) EU:n koheesiorahoitusesitys ja Itä- ja Pohjois-Suomen kannanotot asiaan

EU:n komissio hyväksyi 2.5.2018 ehdotuksen EU:n seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehikseksi vuosiksi 2021 – 2027. Komissio antoi 29. – 30.5. rahoituskehystiedonantoa täsmentäviä lainsäädäntöehdotuksia, joilla ohjattaisiin EU:n tulevaisuuden koheesipolitiikkaa.

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella valtioneuvosto lähettää eduskunnalle Euroopan komission 29 – 30. päivänä toukokuuta 2018 antamat ehdotukset neuvoston ja Euroopan parlamentin asetuksiksi ja niihin liittyvät Suomen kannanotot. Näistä ns. U-kirjeistä tulevan ohjelmakauden rakennerahastoasiat sisältyvät Valtioneuvoston kirjelmään Eduskunnalle yhteisen kumppanuussopimuksen rahastojen ja Euroopan globalisaatorahaston sääntelystä sekä koheesipolitiikan uudistamisesta ohjelmakaudelle 2021–2027 annetuista komissio ehdotuksista (koheesipolitiikan asetuspaketti). Tämän ja muita EU:n politiikkalohkoja koskevat U-kirjeet löytyvät verkko-osoitteesta:

<https://www.eduskunta.fi/FI/lakiensaaminen/valtiopaivaasiat/Sivut/Valtioneuvoston-Ukirjelmat.aspx>

Koheesipolitiikan asetuspakettia koskeva U-kirje, Valtioneuvoston U-kirjelmä U 78 2018 vp, sisältää tiiviin kuvauksen EU:n komission asetusesitysten sisältöön.

Itä ja Pohjois-Suomen neuvottelukunta antoi kokouksessaan 31.8.2018 Rovaniemellä kannanoton Komission tekemään koheesiorahoitusesitykseen Itä- ja Pohjois-Suomeen ohjelmakaudelle 2021-2027.

Euroopan Komission toukokuussa 2018 antamassa budjettiesityksessä jäsenvaltioiden maksusuudeksi on esitetty 1,11 % bruttokansantuotteesta. Suomelle tässä esityksessä on laskettu olevan nousua kuluvan ohjelmakauden saantoon on noin 5% (laskutavasta riipuen summa euroina on 80-90 M€). Suomi on komission koheesipolitiikkaesityksessä siirtymäaluetta, lukuun ottamatta Uttamaata ja Ahvenanmaata.

Koska koheesipolitiikan rahoituksenjakomekanismissa harvan asu-

tuksen peruskriteeri koskettaa vain kehittyneitä alueita, Suomi ei nyt käytetyllä laskutavalla tule saamaan lainkaan rahoitusta. Kuluvalla kaudella harvan asutuksen yleiskriteeri ja Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden (NSPA) erityisrahoitus tuottavat 59 % Suomen kaikesta rahoituksesta, joten muutos heikentäisi Itä- ja Pohjois-Suomen asemaa koheesiopolitiikassa merkittävästi. Komission tällaisten tilanteiden varalle kehittämän ns. ”turvalausekkeen” perusteella Itä- ja Pohjois-Suomen alueen saanto laskettaisiin kehittyneiden alueiden kategorian mukaan ja siten myös harvan asutuksen perusrahoitus saataisiin hyödyntämään aluetta. Turvalauseke on kertaluonteinen ratkaisu, johon liittyy epävarmuustekijöitä mm. rahoitussaannon riittävyyden ja jatkuvuuden kannalta.

Komission rahoitusesityksessä NSPA-tuen määrä on 30 €/ asukas/vuosi. Kuluvan kauden tuen nykyarvoon verrattuna laskua on 12,9 %. Suomen maatalousrahoituksen saanto on pienentymässä peräti 14 % mikä on Itä- ja Pohjois-Suomen näkökulmasta huolestuttavaa. Maatalousrahoituksen leikkaus kohdistuisi voimakkaasti nimenomaan Itä- ja Pohjois-Suomen harvaanasutuille alueille, sillä ennakotiedon mukaan vaarassa tällöin olisivat nimenomaan maaseudun kehittämiseen tarkoitettu rahoitus.

Tuleva maakunta- ja sote-uudistus muuttaa valtion ja maakuntien suhdetta, mikä tulee ottaa huomioon myös tulevien rakennerahasto-ohjelmien valmistelussa. Eduskunnan käsittelyssä olevat esitykset aluekehittämistä ja kasvupalveluja koskeviksi lainsäädännöksi eivät sisällä tulevaa ohjelmakautta koskevia säädöksiä. Uusien ohjelmien valmistelu on kuitenkin tarkoituksen mukaista aloittaa jo kuluvana syksynä, jotta ne ehditään saada valmiiksi ennen 2021 alkavan seuraavan ohjelmakauden alkua. Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokouksen kannanottoon sisältyi myös esitys valmistella koko Itä- ja Pohjois-Suomea koskeva yhteinen rakennerahasto-ohjelma.

Erillisliitteenä on Itä- ja Pohjois-Suomen kannanotto asiaan.

Erillisliite nro: 9

2) Itärata - Nopea junayhteys Itä-Suomesta Helsinkiin

Itä-Suomen maakuntien liitot, kaupungit, yrittäjäjärjestöt ja kauppa-kamarit lähettivät 2.5.2018 vetoamuksen liikenne- ja viestintäministeriöön ja liikennevirastoon kolmen tunnin junayhteyden kehittämiseksi Kuopiosta ja Joensuusta Helsinkiin.

Vetoamuksessa esitettiin liikenne- ja viestintäministeriölle, että Liikennevirasto ryhtyy selvittämään Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevan kaukoliikenteen ratayhteyden vaikutuksia ja kannattavuutta tavoitteena 3 tunnin junayhteys Kuopiosta ja Joensuusta

Helsinkiin. Vetoimuksessa pidetään parhaimpana vaihtoehtona linjata tulevaisuuden nopea yhteys Helsingistä Pietariin lentokentältä Porvoon ja Kouvolan kautta. Samassa yhteydessä esitettiin 3 tunnin junayhteyden sisällyttämistä valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan.

Henkilöjunayhteyden nopeuttaminen edellyttää uutta oikorataa, koska Savon ja Karjalan ratojen nykyiset raidelinjaukset eivät mahdollista huomattavaa nopeuden nostamista nykytasosta.

Nopea itäratayhteys - Helsinki-Porvoo-Kouvola - parantaisi huomattavasti Itä-Suomen liikenteellistä saavutettavuutta nopeuttamalla Savon ja Karjalan ratojen junayhteyksiä yhdessä lentoradan kanssa. Matka-aika Kuopiosta ja Joensuusta Helsinkiin lyhenisi arviolta noin kolmeen tuntiin ja Helsinki-Pietari välillä matka-aika lyhenisi lähes tunnin. Kajaani-Helsinki yhteysvälillä matka-aika henkilöjunaliikenteessä olisi tällöin noin 5 tuntia. Kyseessä on kansallisesti merkittävä liikennehanke, joka vaikuttaa Suomessa noin miljoonan itä-suomalaisen yhteyksiin sekä Pietari mukaan lukien 6 miljoonan ihmisen junayhteyksiin. Nopeilla junayhteyksillä voidaan edistää itäsuomalaisten yritysten menestystä laajemmalla alueella, vähentää liikkumisen kustannuksia, edistää työvoiman liikkuvuutta, vähentää liikenteen aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä sekä parantaa liikkumisen alueellista ja sosiaalista tasa-arvoa.

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner tapasi em. vetoimuksen tehneiden maakuntien ja kuntien edustajia 11.9.2018. Tilaisuudessa sovittiin raideyhteydestä aiemmin tehtyjen selvitysten päivittämisestä ja vaikutusarvioiden tarkastelusta laajemmasta näkökulmasta. Selvitys tehdään liikenne- ja viestintäministeriön johdolla yhteistyössä maakuntien ja kuntien kanssa. Sen on tarkoitus valmistua tämän vuoden loppuun mennessä.

Itäratayhteyden kehittämisellä on laaja kannatus. Se on saanut tuekseen Itä-Suomen alueen maakunnat, kunnat ja muut toimijat. Asian edistämistä ja myöhempää toteutumista sujuvoittaisi myös yksimielisyys uuden raidelinjauksen sijainnista Kymenlaakson maakunnan alueella.

3) Kainuun matkailustrategia 2018 - 2021. Julkaisu on saatavissa myös painettuna versiona (Kainuun liitto B:13). Julkaisu jaetaan kokouksessa.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee asian tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
